Biogrondstoffen in Overijssel

Potentie en belemmeringen van teelt en toepassing

Tjerk Lap & Carlijn Brügging
Onderzoek & Advies
Provincie Overijssel

provincie overijssel

1

Waarom dit onderzoek?

- Ambitie: een klimaatneutrale en circulaire economie in 2050
- Potentie van hoogwaardige toepassingen in de realisatie van doelen is groot
- Wat zijn de kansen en belemmeringen voor productie en toepassing van biogrondstoffen in Overijssel?

provincie overijssel

2

Wat is er onderzocht?

Teelt: welke gewassen passen bij bodem en landschap?

Vraag: voor welke producten ontstaat voldoende afzet?

Ruimte: hoe kunnen teelten worden ingepast?

Keten: welke belemmeringen en handelingsperspectieven zijn er?

provincie Overijssel

3

Vier scenario's

Toepassing: afhankelijk van diversiteit aan aspecten

- Ruimtelijke inpassing
  - Maatschappelijke opgaven
  - Gewaskenmerken
  - Gebiedskenmerken
- Toekomstige afzet
- Inpassing in landbouwsysteem

[biobased Scenario 1 - YouTube]

	Beschrijving	Focus	Ruimtelijke inpassing
1. Meervoudige opgaven	Teelten in gebieden met meervoudige opgaven: beekdalen rondom hogere zandgronden, voorkomen bodemdaling in veengebied noordwest Overijssel, landbouw rondom Natura2000 gebieden.	Maatschappelijke opgaven	Geconcentreerd in bepaalde gebieden
2. Versterken landbouw	Teelten die de gangbare manier van landbouw versterken, o.a. door goede inpassing in rotatielandbouw en benutting van minder productieve gronden.	Rentabiliteit landbouw	Verspreide teelt
3. Groenblauwe dooradering	Teelten die kunnen zorgen voor versterking van natuurnetwerken: als buffer rondom natuurgebieden en waterlopen. Aandacht voor toepassing als natuurlijke landschapselement.	Versterken landschapselementen	Rondom natuur
4. Vraag biobased grondstoffen	Teelten die voldoen aan de toekomstige vraag naar specifieke biobased grondstoffen, zoals bouwmaterialen en biobased textiel.	Voldoen aan vraag	Verspreide teelt

provincie Overijssel

4

Wat laten de scenario's zien?

- De eerste drie scenario's verkennen ieder circa 5% van het landbouwareaal.
- Scenario 4 vertrekt vanuit de maximale berekende productvraag.
- Locatie en gewaskeuze verschillen sterk per perspectief.
- Scenario's zijn verkenningen, geen ruimtelijke beleidskeuzes.

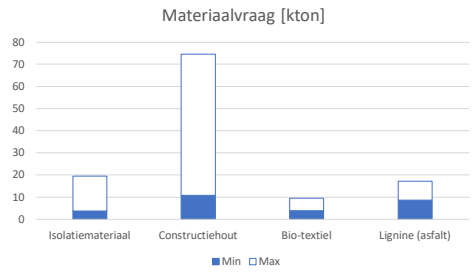
provincie verijssel

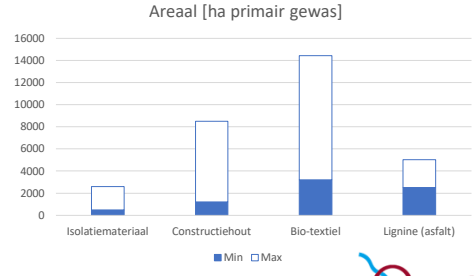
5

Vier onderzochte gewas-productcombinaties

Methode
- Material flow analyse
- Inschatting toekomstige vraag
- Focus: volume toekomstige afzetmarkt

- Isolatiemateriaal voor de bouw.
- Constructiemateriaal voor de bouw.
- Lignine als gedeeltelijke vervanger van bitumen in asfalt.
- Garens voor textiel.

provincie verijssel

6

Resultaten: Waar liggen de grootste kansen?

- Isolatie: meest kansrijk, met vezelhennep en miscanthus.
- Constructiemateriaal: potentie, maar zware eisen aan verwerking en certificering.
- Asfalt: technisch perspectief voor lignine, keten nog in ontwikkeling.
- Textiel: vooral langetermijnperspectief.

Bevindingen

- 3,5 - 14,2% van totale landbouwareaal
- Doelen circulaire economie zijn bepalend, maar soms erg wishful-thinking
- Dubbeldoel gewassen!

provincie Overijssel

7

Teelt van vezelhennep en miscanthus het meest kansrijk

BEIDE PASSEN RELATIEF GOED BIJ OVERIJSSELSE GRONDEN.

VEZELHENNEP: EENJARIG EN FLEXIBEL IN ROTATIE.

MISCANTHUS: MEERJARIG, RELATIEF ONDERHOUDSARM EN HOGE OPBRENGST.

COMBINATIE VAN HOOFDPRODUCT EN RESTSTROMEN VERSTERKT DE BUSINESSCASE.

provincie Overijssel

8

Wat belemmert opschaling?

- Onvoldoende stabiele afzet en prijsconcurrentie.
- Beperkte regionale verwerking en logistiek en onvolwassen ketens.
- Onzeker verdienmodel voor agrariërs en verwerkers.
- Kennisvragen

provincie overijssel

9

Netwerk versterking en ketenontwikkeling

- Partijen verbinden: samenwerking tussen telers, verwerkers, afnemers en kennisinstellingen stimuleren.
- Vraag en aanbod samenbrengen: bijdragen aan de ontwikkeling van regionale ketens voor biogrondstoffen.
- Kansen verbinden: initiatieven koppelen aan provinciale opgaven, zoals circulaire economie, woningbouw en landelijk gebied.
- Kennis en ervaringen delen: succesvolle initiatieven zichtbaar maken en samenwerking binnen bestaande netwerken versterken.

provincie overijssel

10